

LUISTEREN NAAR WAT GODS GEEST ZEGT

Brief bij de start van het synodale proces binnen het bisdom van 's-Hertogenbosch

Broeders en zusters,

Zondag 17 oktober zullen wij in ons bisdom het *synodale proces* starten op weg naar de bisschoppensynode van oktober 2023. Dat gebeurt feestelijk in de Sint Janskathedraal met een Eucharistie en een vesper maar ook in de 260 andere kerken van ons bisdom zal voor het welslagen van het synodale proces worden gebeden. Het woord synode betekent letterlijk *samen op weg*. Paus Franciscus, die sinds zijn verkiezing in 2013 aan onze Kerk nieuw elan geeft, nodigt ons uit om samen na te denken over de Kerk van vandaag en morgen.

De komende maanden staan -tot eind februari- vooral in het teken van luisteren. Niet alleen ik als bisschop maar wij allen mogen luisteren naar wat Gods Geest tot de Kerk van 's-Hertogenbosch zegt. De Geest doet dat langs velerlei wegen. Ik wil luisteren naar gelovigen die zich in onze parochies inzetten, heel bijzonder ook naar parochiebesturen. Maar ook naar de leden van de verschillende diocesane raden. Hopelijk lukt het ook in contact te komen met mensen die niet verbonden zijn met onze Kerk maar ons wel een spiegel willen voorhouden. Ook zij kunnen ons van dienst zijn om ons christen-zijn in de wereld van vandaag beter te beleven.

Doel van het synodaal proces

Het synodaal proces wil primair materiaal verzamelen voor het werkdocument dat zal worden geschreven voor de bisschoppensynode van oktober 2023 in Rome. Tijdens deze synode zullen de aanwezige bisschoppen aanbevelingen doen die uiteindelijk door onze paus zullen worden verwerkt in een richtinggevend document. Deze tekst zal leidend zijn voor de marsroute van onze Wereldkerk naar de toekomst.

Kernwoorden

Paus Franciscus heeft ons ter bezinning drie belangrijke kernwoorden aangereikt die van wezenlijk belang zijn voor ons kerk-zijn: *communio*, *participatie* en *missie*. Voor menig parochiaan zullen deze woorden vrij abstract in de oren klinken. Vandaar dat ik ze graag enige invulling geef.

Communio

Communio is het Latijnse woord voor gemeenschap. Geen mens is een eiland. Integendeel, God heeft ons als sociale wezens geschapen. Alleen in verbondenheid met de Heer en elkaar kunnen wij uitgroeien tot gelukkige mensen. Tegen die achtergrond is onderlinge solidariteit heel belangrijk. Zo kunnen wij laten zien dat wij van Christus zijn. Onze Kerk vormt een gemeenschap van gemeenschappen. Als zij trouw is aan het onderwijs van Jezus vormt de Kerk een gemeenschap van geloof, hoop maar vooral ook van liefde. Paulus noemt de liefde de grootste van de christelijke deugden. En Ignatius van Antiochië noemt aan het begin van de tweede eeuw de christelijke gemeenschappen een liefdesbond. In de weerbarstigheid van het bestaan kan helaas de liefde ook verflauwen. Wij zien dat in de kerkgeschiedenis steeds weer gebeuren. Maar Gods Geest kan ons hart vernieuwen en het vuur van de onderlinge liefde aanwakkeren.

Participatie

Door de doop, het vormsel en de Eucharistie zijn wij geroepen om het geloof concreet gestalte te geven. Zowel in de parochie als in ons alledaagse leven. Toen ik in mei 2016 als bisschop in onze prachtige Sint Jan werd geïnstalleerd, heb ik de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van het doopsel. Als bisschop kan ik in mijn eentje weinig bereiken. En dat geldt ook voor ieder pastoraal team in de parochie. Maar als wij onze gaven en talenten bundelen, zijn wij, in kracht van Gods Geest, tot veel in staat. Iedere christen is lid van het volk van God en is geroepen daar ook een bijdrage aan te leveren. Bij het woord participatie denk ik dus vooral aan de verantwoordelijkheid die wij hebben voor de voortgang van het kerkelijk leven en de vormgeving van onze samenleving. Wij zijn geroepen om tekens op te richten van Gods heerschappij. Overal waar liefde en dienstbaarheid worden geleefd, overal waar mensen leven vanuit vergeving en verzoening zien wij een lichtflits van het Koninkrijk dat God zelf voltooiën zal.

Missie

Het zal duidelijk zijn dat een en ander ook te maken heeft met missie, het derde woord dat bij het synodale proces centraal staat. Wij spreken in onze dagen veel over onze missionaire opdracht. Een en ander heeft ook te maken met de zorgen die wij hebben over de voortgang van het evangelie in ons bisdom en ons land. De Kerk heb ik wel vaker vergeleken met een omgekeerde piramide. Aan de bovenkant zien wij veel oude mensen maar aan de onderkant helaas weinig jonge mensen. Tegen die achtergrond is een missionaire houding ontzettend belangrijk. In ons bisdom zetten wij, zoals u ongetwijfeld weet, in op het bevorderen van het familiepastoraat. Door gezinnen met jonge kinderen te helpen thuis het geloof te beleven, werken wij aan de opbouw van de Kerk van morgen. Kerk is missie. Een Kerk die niet missioneert, heeft haar vitaliteit verloren. Gelukkig komen er juist in onze dagen allerlei missionaire projecten van de grond, zowel evangeliserend als diaconaal. Wij zijn geroepen om mensen bij Christus te brengen. Christelijk leven krijgt immers gestalte vanuit de vriendschap met Christus.

Tegelijk worden wij uitgenodigd om dienstbaar in het leven te staan. De laatste sociale encyclieken van onze paus *Laudato Si* en *Fratelli Tutti* kunnen ons inspireren tot een *cultuur van het leven*. Het gaat dan om de bescherming van kwetsbaar leven maar ook om maatschappelijke rechtvaardigheid en het beschermen van de aarde die ons draagt en voedt. Voor de toekomst van de Kerk in onze streken moeten wij hopen dat de missionaire initiatieven in ons land door God gezegend mogen worden.

Kernthema's

Om het synodale proces focus te geven heeft het Vaticaan tien thema's geformuleerd. De Nederlandse bisschoppen hebben daaruit drie thema's gekozen om de focus verder toe te spitsen: *vieren, medeverantwoordelijkheid voor missie en dialoog in Kerk en samenleving*.

Wij willen het gesprek in de bisdommen concentreren, al kunnen de zeven andere thema's vanzelfsprekend onderwerp van dialoog zijn. De keuze voor de drie kernthema's komt enerzijds voort vanuit het besef van de kwetsbaarheid van Kerk en geloof in onze streken, maar wordt evenzeer gevoed door de hoop dat ons katholiek geloof ook in ons land toekomst heeft. Vanuit de aanbidding van God in het vieren van de liturgie, heel bijzonder van de Eucharistie, worden wij gevoed om onze verantwoordelijkheid voor de missie van de Kerk gestalte te geven. Tegelijkertijd krijgen wij inspiratie om het evangelie van Christus concreet te leven in de wereld van vandaag. Graag nodig ik onze gelovigen, heel bijzonder ook de pastorale teams en parochiebesturen, uit om met het synodale proces aan de slag te gaan. Voor de bespreking van de verschillende kernthema's zullen vragen worden aangereikt. Resultaten van onderlinge gesprekken maar ook individuele reacties zijn welkom op het bisdomkantoor. U krijgt daar nog informatie over.

Tot slot

Zondag 17 oktober start het synodale proces in ons mooie bisdom. Wij gaan samen op weg, met mensen binnen en hopelijk ook buiten de Kerk. Het worden maanden van intensief luisteren om zo, in de veelheid van stemmen, de stem van Gods Geest te onderscheiden. Wat zegt de Geest tot de Kerk van 's-Hertogenbosch vandaag? Wij zullen de oogst van het luisterproces samenbundelen in een kerkprovinciaal rapport en doorgeven aan het synodesecretariaat in Rome. Uiteindelijk zal de stem van het volk van God de bisschoppen, die deelnemen aan de synode van oktober 2023, kunnen inspireren. Daar wordt de koers van de Kerk verder uitgestippeld, in nauwe verbondenheid met onze dierbare paus als voorzitter van de liefdesbond die onze Kerk is en steeds meer moet worden.

Dr. Gerard de Korte

Bisschop van 's-Hertogenbosch